

ΜΗΝΑΣ
ΑΠΡΙΛΙΟΣ
1993 ΕΤΟΣ 4
ΑΡΙΘΜΟΣ
ΦΥΛΛΟΥ 47

Η
Φ
Ω
Ν
Η

ΤΗΣ

ΛΑΚΚΑΣ ΣΟΥΛΙΟΥ

ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΗ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΠΛΑΤΕΙΑ
ΟΜΗΡΟΥ 3Α
Τ.Κ. 45324
ΤΗΛ. 37662

ΤΟΠΙΚΗ ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΟΥ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΧΛΑΔΕΑΣ

ΤΟ ΟΔΙΚΟ ΜΑΣ ΔΙΚΤΥΟ

Γράψαμε στο προηγούμενο φύλλο για την προσπάθεια που έγινε να καθαριστούν οι αυλάκες στο επαρχιακό μας οδικό δίκτυο.

Το πρόβλημα όμως δε λύνεται εδώ. Οι λακκούβες που σχηματίστηκαν από την κακοκαιρία του χειμώνα είναι σωστές παγίδες για τους εποχούμενους.

Σωστά παρατήρησε ο αγαπητός πατριώτης

και φίλος Χρήστος Δημ. Μπακόλας από τους Γεωργάνους, ότι οι κακή βατότητα του δρόμου είναι ανασταλτικός παράγοντας για την επάνοδο στην ύπαιθρο. Διακόσιες και πλέον λακκούβες μέτρηση από τα Λέλοβα και πάνω μας είπε χαριτολογώντας. Την ίδια παρατήρηση μας έκαναν και από τα Γιάννινα, φίλοι Λακκιώτες.

Στην κατολίσθηση του Αηλιά, σωστή παγίδα για όσους δεν γνωρίζουν το δρόμο, έσκασε το λάστιχο του συντάκτη μας Σπ. Μαρκόπουλου. Είδε κι έπαθε ο άνθρωπος μέχρι να φτάσει στα Γιάννινα.

Με όλα τούτα δεν κάνουμε απλή περιγραφή καταστάσεων και γεγονότων αλλά απευθυνόμαστε με φωνή διαμαρτυρίας σε κάθε αρμόδιο. Θα θέλαμε δε με τη δική μας φωνή να συνηγορηθούν και οι φωνές των προέδρων των κοινοτήτων μας και κάθε άλλου μαζικού φορέα.

Κύριοι της ΔΕΚΕ κι εδώ Ελλάδα είναι και

μάλιστα Έλληνες με μεγάλη ιστορία.

Εδώ το λένε "Λάκκα Σούλι". Καιρός να εν-

σχύψετε και στα δικά μας προβλήματα που δεν είναι ούτε λίγα ούτε μικρά.

ΕΚΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΧΛΑΔΕΑΣ

Ο Σύλλογος Αχλαδέας διοργανώνει ημερήσια εκδρομή στο Υδροηλεκτρικό Εργοστάσιο Χρυσοβίτσας και στο Μέτσοβο την 22 Μαΐου ημέρα Σάββατο.

Πρόγραμμα: ώρα 07.00 αναχώρηση με τουριστικό πούλμαν από Αχλαδέα, Ιωάννινα, Χρυσοβίτσα. Ξενάγηση στο μοναδικό για την ιδιοκατασκευή και λειτουργικότητα εργοστάσιο παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας από τον ταμία του συλλόγου μας Γιάννη Σιούλα ειδικού σε εγκαταστάσεις υδροηλεκτρικών εργοστασίων ΔΕΗ.

Στη συνέχεια επίσκεψη στον ταμιευτήρα ύδατος στις Πολιτισίες Μετσόβου όπου θα επιλεγεί και χώρος για μεσημεριανό φαγητό που θα έχει πάρει ο καθένας μαζί του. Απόγευμα επίσκεψη στο Μέτσοβο και επιστροφή.

Η συμμετοχή των μελών ορίζεται σε (1000) χίλιες δραχ. το άτομο. Δηλώσεις συμμετοχής στα μέλη του Δ.Σ. του συλλόγου και στο τηλέφωνο της εφημερίδας μας.

Η ΘΕΣΗ ΜΑΣ

Τούτο το μήνα η εφημερίδα μας, η δική σας εφημερίδα κλείνει τον τέταρτο χρόνο της κυκλοφορίας της.

Μέσα σ' αυτά τα τέσσερα χρόνια στάθηκε με πείσμα και αγωνιστικότητα κοντά στον τόπο και στους ανθρώπους της.

Δεν έπαψε, ούτε ολιγόρησε να παρεμβαίνει, να προτείνει, να προτρέπει, να συμβουλεύει, να ενημερώνει.

Όσοι έχουν την ευθύνη της σύνταξης εργάστηκαν με ζήλο, με υπευθυνότητα και οπωσδήποτε χωρίς κανένα οικονομικό όφελος.

Η μοναδική αμοιβή τους ήταν και είναι τα δικά σας καλά λόγια, η με κάθε τρόπο εκδήλωση της νηικής σας συμπαράστασης. Ακόμη το γεγονός ότι κάνουν το καθήκον τους, για τον τόπο τους, όπως έχουμε υποχρέωση όλοι να κάνουμε.

Η ανελλιπής κάθε μήνα έκδοση της "ΦΩΝΗΣ" οφείλεται και σε όλους εσάς που βοηθήσατε στον εμπλουτισμό της ύλης, είτε με δικά σας αιτούσια άρθρα, είτε δίνοντας τις όποιες πληροφορίες.

Με τον ίδιο ζήλο και την ίδια αγωνιστικότητα σας υποσχόμαστε να συνεχίσουμε και πιστεύουμε πως κι εσείς θα βοηθήσετε ακόμη περισσότερο στην ολοκληρωμένη και τέλεια έκδοση της "ΦΩΝΗΣ ΤΗΣ ΛΑΚΚΑΣ ΣΟΥΛΙΟΥ".

Αναβίωσε και φέτος το έθιμο του Λαζάρου

Επηρεασμένοι από την παράδοση των περασμένων χρόνων, ακούραστα, άοκνα μέλη του Συλλόγου Αχλαδέας Ιωαννίνων, έφεραν γύρω όλα τα σπίτια του χωριού και είπαν το Λάζαρο.

Αρχηγός ο πρόεδρος του Συλλόγου Νίκος Ζήκος. Τα κυπριά, το καλάθι με τα αυγά, σνερργα απαραίτητα για το Λάζαρο κανονισμένα έτσι ώστε να έχουν τα λαζαρούδια σερνό παρουσιαστικό στο χωριό των γερόντων.

Όπως και πέρυσι έτσι και φέτος ήταν συγκινητική η παρουσίαση. "Λάζαρε! Λάζαρε! για εβγα έξω..." αντιχούσε πέρα εκεί στην ψηλή ραχούλα στο σπίτι του μπάρμπα Τάσιου Κόλια.

Αντιβούσαν οι ρεματιές και τα λαγκάδια. Όλοι αισθάνονταν μια αγαλίαση. Καταλαβαίνουν, όπως και τα παλαιά χρόνια, πως έρχεται Πασχαλιά.

Ολίγοι κάτοικοι, αλλά εκλεκτοί και καλοπροαίρετοι. Καλοσυνάτοι φιλόξενοι και αγαπητοί, περιποιούνταν τα λαζαρούδια με ντό-

πιο ρακί και κρασί.

Παρ' όλη την κούραση που είχαν οι τραγουδιστές αισθάνονταν άνετοι σωματικά και ψυχικά. Πρόσφεραν κι αυτή τη χρονιά το έθιμο του Λαζάρου εκεί στους κατοίκους της παραμερισμένης γωνιάς, που τους έφαγε το σαράκι της αστυφιλίας.

Τη Μ. Πέμπτη τριακόσια αυγά γέμισαν τρία πανέρια με κόκκινα αυγά. Η χαρά δεν περιγράφεται. Αλλά τρία πανέρια με αρώματα αρωματικά κουλούρια στο τραπέζι.

Το βράδυ την Ανάσταση έκριναν το "Χριστός Ανέστη" όλοι μαζί με τους κατοίκους του χωριού.

Πασχαλιές πήρε ο παππούς, η γιαγιά, ο γείτονας, ο συγχωριανός, ο μουσαφίρης, όλοι, εχθροί και φίλοι έγιναν όλοι φίλοι κάτω από την Ανάσταση του Θεανθρώπου.

Αναστάσεως ημέρα και λαμπρυνθώμεν τη πανήγυρη...

Και του χρόνου.

Η ΤΡΙΑΝΔΡΙΑ ΤΟΥ ΤΟΣΚΕΣΙΟΥ (ΓΟΥΣΙΑ - ΤΖΕΚΟΣ, ΑΛΕΞΙΟΣ ΖΗΚΟΣ, ΓΙΑΝΝΑΚΗ ΡΑΔΗΣ)

Η ιστορία αυτή της τριανδρίας του Τοσκεσιού, όπως επικράτησε να λέγεται στην τοπική παράδοση του χωριού μας, συνέβηκε τον Αλωνάρη του 1891 και είναι πέρα για πέρα αληθινή. Τέτοιες πράξεις ανθρώπων δεν έχουν ούτε αρχή ούτε τέλος.

Αν λάχει καμιά φορά και ανηφορίζεις το δρόμο που οδηγεί στο συνοικισμό Παπανικολαίων σε απόσταση εκατό περίπου μέτρων από την εκκλησιά του Αγίου Νικολάου και πολύ κοντά στην δεξιά μεριά του δρόμου υπάρχει σπίτι ρημάδι, σπίτι κρυμμένο από ανθρώπου μάτι.

Ο πέτρινος σωρός, που θα αντικρύσεις, αποτελεί για μας σήμερα τρανή απόδειξη ενός ιστορικού παρελθόντος.

Είναι ένας από τους ιστορικούς κτίκους της ιστορίας του χωριού μας που δίνει το χτες με το σήμερα. Και να πως έχει η ιστορία αυτή.

Σ' αυτό το σπίτι έζησε ένας Τοσκεσίτης δάσκαλος που είχε αντεριά και δύναμη, αλλά ριζικό δεν είχε. Όσο η χρονική απόσταση μεγαλώνει από το θάνατό του τόσο περισσότερο ξεχωρίζει η μορφή του. Το όνομά του ΓΟΥΣΙΑ ΤΖΕΚΟΣ. Το 1888 αποχωρήντος του τότε δασκάλου

Ιωάννη Τζιμάκη αναλαμβάνει αυτός το δασκαλίκι του χωριού μας.

Την εποχή εκείνη Τοσκεσι και Λίππα αποτελούσαν ένα κτήμα - τοιφλίκι του μεγάλου άρχοντα των Γιαννίνων Ιωάννη Σακελλαρίου από το Καπέσοβο Ζαγορίου. Ενοικιαστής

και ανάλητος πάντοτε. Μαστίγωνε και ποδοπατούσε αθώους ανθρώπους. Στις μέρες του Μιλτιάδη οι Τοσκεσίτες πίκρες γεύονταν και βραχνά ασήκωναν τον τόπο ο απαίσιος Γιαννιώτης χριστιανός.

Ο δάσκαλος άκουε τις κραυγές των καταπιεσμένων Τοσκεσιτών και ράγιζε η καρδιά του. Συμμερι-

έρρε αίμα δάκρυ. Στάθηκαν το καύχημα της παλικαρίας του Τοσκεσιού γιατί με τα ίδια τους τα χέρια σταμάτησαν τον κατήφορο που είχε οδηγήσει τον τόπο ο απαίσιος Γιαννιώτης χριστιανός.

Το ρυστικό κρατήθηκε. Με επιφυλακτικότητα με-

της λευτεριάς και τους έκανε να έχουν πίστη στην ακατάλυτη φύτρά τους.

Την ίδια μέρα οι τρεις πατριώτες ανηφορίζουν τον γρανιτένιο όγκο της φαλακρής Ολύτσικας και με το γύρισμα του ήλιου να βασιλεύει στις κορυφές της Βριτζάδας βρίσκονται κιάλας στη σπάνη του προτοσέλιγκα του χωριού μας Αλεξίου Δ. Τζίμα. Του κάνουν γνωστό το γεγονός. Εκείνος τους προσφέρει πλούσιο τραπέζι (οφέλια). Πάνω στο φαγοπότι μαντάτα μαύρα έρχονται. Πως ο Μιλτιάδης ζει. Ότι έγινε συγκέντρωση των ανδρών του χωριού και η απουσία τους είναι οδικα ολόγητη. Και τέλος ύπνοι στρέφονται εναντίον τους. Τα πάντα τελειώνουν.

Από αύριο τα Τούρκια αποσπάσματα θα κινηθούν. Η μόνη σωτηρία που απομένει η αυτοεξορία στην ελεύθερη Ελλάδα. Πάνω στην άνοιξη της νύχτας τους και στο χυρό της ζωής τους εγκαταλείπουν την πατρίδα τους. Αρνούνται το έμβλημα της ευτυχίας που είναι η οικογένεια. Παρατούν γυναικείς και μικρά παιδιά που μεγάλωσαν μέσα σε θλίψη πηχτή με δάκρυα και με καρδιά σπασμένη. Και καρδιά αρχίζει η περιπέτεια. Περιπέτεια με κινδύνους, παγίδες και κακοτοπίες.

Κατηγορούν από την Ολύτσικα με κατεύθυνση προς την Ανατολή, με τη θλίψη του χωρισμού στα μάτια. Δρασκελίζουν το Ερπύβου και πλησιάζουν τον Αραχθό. Μεταξύ Πλάκας Συνέχεια στην 4η σελίδα

ζόταν τον πόνο τους από λυτα. Χρόνια και χρόνια επαναλαμβάνονταν η ίδια δραματική κατάσταση. Δεν άντεξε περισσότερο. Σε μια στιγμή, τότε που όλα τσούκιαζε η φοβέρα και τα πλάκωνε η σκληριά, βυθίστηκε σε σκέψεις. Ο νους του θόλωσε. Το πνεύμα του επαναστατεί ενάντια στην τόσο μεγάλη αδικία που βλέπει.

Ενοίωσε μέσα του παλίοι συναισθημάτων που λυσομανούσαν. Παράδερνε μέσα σε μια θύελλα σύγχυσης και απογνώσης. Αποτέλεσμα της εσωτερικής αυτής πάλης ήταν να γεννηθεί μέσα του η ιδέα της εκδίκησης.

Αποτολμά και ξεστομίζει την ιδέα αυτή στον επ' αδελφί γαρβρόν του ΑΛΕΞΙΟΝ Κ. ΖΗΚΟΝ και στον ΓΙΑΝΝΑΚΗ Γ. ΡΑΔΗ. Υστερα από αλληπάλληλες συζητήσεις και προσεκτική μελέτη κατέληξαν στην ομόθυμη και θαρραλέα απόφαση. Εξόντωση του δυνάστη.

Τοσκεσίτες και οι τρεις ήταν γέννημα και θρέμμα ενός απλού και φτωχού αλλά περήφανου λαού. Γαλουχήθηκαν και μεγάλωσαν μέσα σ' ένα περιβάλλον που κάθε μέρα άκουαν ιστορίες θυσιών και κατορθωμάτων των προγόνων τους, ενός παρελθόντος όχι μακρινού, με αποτέλεσμα να γράψουν και οι ίδιοι τη δική τους ιστορία.

Η καρδιά τους είχε ατσαλωθεί και στις φλέβες τους

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΙΤΣΗΣ

του Τοσκεσιού κάποιος Γιαννιώτης χριστιανός ονόματι Μιλτιάδης. Είχε εγκατασταθεί στο κέντρο του χωριού σε θέση δεσπόζουσα, εκεί όπου είναι σήμερα το νέο σχολείο, σ' ένα τριόροφο οίκημα χτισμένο από τον Αλή - Πασά. Ούτε Τούρκο ούτε χριστιανό είχε γνωρίσει ο τόπος σαν το Μιλτιάδη. Κάποτε ρώτησα το μακαρίτη Γεώργιο Παππά (Γιώρη - Δημήτρη) ποιά ήταν η εμφάνισή του (παρουσιαστικό). Μου είπε: Δάσκαλε ήταν ψηλός ξεραιανός με μια μεγάλη μύτη και μάτια γερακίσια. Οργή, βία και απληστία χαρακτήριζαν τον άνθρωπο. Στερεότο κάθε ίχνους ανθρωπιάς και συμπόνοιας. Δεν γνώριζε τι θα πει επείκεια, ευπλαχνία και κατανόηση. Πραγματικός δυνάστης. Αδίστακτος

Αποτολμά και ξεστομίζει την ιδέα αυτή στον επ' αδελφί γαρβρόν του ΑΛΕΞΙΟΝ Κ. ΖΗΚΟΝ και στον ΓΙΑΝΝΑΚΗ Γ. ΡΑΔΗ. Υστερα από αλληπάλληλες συζητήσεις και προσεκτική μελέτη κατέληξαν στην ομόθυμη και θαρραλέα απόφαση. Εξόντωση του δυνάστη.

Τοσκεσίτες και οι τρεις ήταν γέννημα και θρέμμα ενός απλού και φτωχού αλλά περήφανου λαού. Γαλουχήθηκαν και μεγάλωσαν μέσα σ' ένα περιβάλλον που κάθε μέρα άκουαν ιστορίες θυσιών και κατορθωμάτων των προγόνων τους, ενός παρελθόντος όχι μακρινού, με αποτέλεσμα να γράψουν και οι ίδιοι τη δική τους ιστορία.

Η καρδιά τους είχε ατσαλωθεί και στις φλέβες τους

Η ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΛΑΚΚΑΣ ΣΟΥΛΙ ΜΗΝΙΑΙΑ ΤΟΠΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

Ιδιοκτησία: Διοικητικού Πολιτιστικού Συλλόγου Αχλαδέας
Υπεύθυνος κατά νόμο: Ζήκος Νικόλαος
Διοικητικού Ημερίου 21 τηλ. 77125
Υπεύθυνοι σύνταξης: Ευάγγελος Κολιάκης τηλ. 37662
Σπ. Μαρκόπουλος, τηλ. 28101
Στεφ. Ράδης τηλ. 30323
Τιμή συνδρομών 1000 δραχμές το χρόνο.
Η εφημερίδα δέχεται τη συνεργασία όλων των κατοίκων από τη Λάκκα Σουλι. Δημοσιεύονται όλα εκτός πολιτικών θεμάτων και προσωπικών διενέξεων.
ΑΠΟ ΤΗΝ ΣΥΝΤΑΞΗ

* Η εφημερίδα εκτυπώνεται στις εγκαταστάσεις της εφημερίδας ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ τηλ. 73988

ΕΥΛΟΦΟΡΜ
ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΣΟΥΗΔΙΚΩΝ ΕΠΙΠΛΩΝ
Ν. ΤΣΟΥΜΠΟΣ - Π. ΓΟΥΣΗΣ
Εργοστάσιο 50 χιλ. Ιωαννίνων - Αρτας
Εκθέσεις: Ιωαννίνων 42 Ανατολή
Εθν. Αντίστασης 12 Ιωάννινα
Τηλ. 92105 - 73005

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΚΑΡΣΕΛΑΣ

Σε προηγούμενα φύλλα είχαμε γράψει λίγα λόγια για τους συλλογούς που είχαν αναπτυχθεί και δραστηριοποιηθεί στις αρχές του αιώνα μας. Είχαμε επίσης δημοσιεύσει και κάποια κομμάτια από τα καταστατικά των και τις διακηρύξεις των. Για να κλείσουμε το κεφάλαιο αυτό επιγραμματικά αναφέρουμε και την ύπαρξη και λειτουργία των υπολοίπων σωματείων.

α) Με την επωνυμία "Σύλλογος Σουλιωτών ΤΟ ΖΑΛΟΓΓΟ" εμφανίζεται στην Αθήνα ένας ακόμα συλλογικός φορέας. Ιδρύθηκε το 1925 με αριθ. απόφασης του Πρωτοδικείου Αθηνών 170 και ημερομηνία 14-1-1925. Ο σύλλογος αυτός διατηρήθηκε μέχρι το 1947. Είχε παράρτημα στα Γιάννινα.

β) Στα 1932 ιδρύεται από τους Ιωάννη Αρχιμανδρίτη, Ευάγγ. Σ. Ντάσιο, Στέφανο Πάνο, Βασίλειο Δ. Μαργαρίτη, Σπυρίδωνα Τζωρτζή και Γεώργιο Π. Παπαναστασίου στην Αθήνα και πάλιν ένας νέος σύλλογος που φέρει την επωνυμία "Λάκκα Σουλιού". Έχει αριθ. απόφασης Πρωτοδικείου Αθηνών 3323/21-4-1932.

Το πρώτο Διοικητικό Συμβούλιο αποτέλεσαν οι: Πρόεδρος Σπυρίδων Τζωρτζής εκ Λιβαχόβου, Αντιπρόεδρος Δημ. Σ. Τζέμης εκ Δερβιζιάνων, Γ. Γραμ-

ματέας Ιωάννης Αρχιμανδρίτης εκ Λιβαχόβου, Ταμίας Ευάγγ. Σ. Ντάσιος εκ Λίππας, Σύμβουλοι: Χαράλαμπος Γεωργιάδης εκ Κοπάνης, Δημήτριος Α. Ντάσιος εκ Λίππας, Γεώργιος Παπαναστασίου εκ Τόσκεσι, Νικ. Σάββα Χρόνης εκ Τσεριτσιάνων, Βασ. Δ. Μαργαρίτης εκ Ασπροχωρίου.

Στόχος και σκοπός των συλλόγων αυτών ήταν η συνένωση των κατοίκων της περιοχής Λάκκας Σουλιού, η διεκδίκηση κάθε δικαίου αιτήματος της ιστορικής αυτής περιοχής και η διατήρηση των θθών και εθίμων μέσα από μαζικές εκδηλώσεις που θα ελάμβαναν χώρα τόσο εκ των ξένων όσο και από την ιδιαίτερα πατρίδα.

Στο Αρχείο του αιμνηστού δασκάλου Γεωργίου Ευσταθίου υπάρχουν και τα καταστατικά των σωματείων αυτών που προαναφέραμε όμως για λόγους οικονομίας χώρου δεν θα τα δημοσιεύσουμε.

Το υλικό όμως της "καρσέλας" είναι πάρα πολύ και γι αυτό θα το παρουσιάσουμε αποσπασματικά. Είναι όμως ο "θησαυρός" αυτός στη διάθεση κάθε ερευνητή - μελετητή.

Δύο ακόμα σωματεία που έχουν και πλήρη στοιχεία θα παρουσιάσουμε στη συνέχεια.

Πρώτο είναι το Ταμείο Αλληλοβοήθειας Δερβιζιάνων - Γεωργιάνων και δεύ-

τερο η επέκταση αυτού του σωματείου με νέο καταστατικό σε συλλογικό φορέα Αλληλοβοήθειας Κοινοτήτων Λάκκας Σουλιού "Η ΚΙΑΦΑ".

Η ιδέα της ίδρυσης του πρώτου και στη συνέχεια η εξέλιξή του σε ευρύτερο φορέα ήταν του νεαρού τότε δασκάλου Γεωργίου Ευσταθίου ο οποίος και διετέλεσε μέχρι τη διάλυσή του πρόεδρος. Ας μας επιτραπεί να κάνουμε μια σύντομη αναφορά στο όνομά του.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΕΥΣΤΑΘΙΟΥ

Ο Γεώργιος Ευσταθίου γεννήθηκε το 1894 από πολύ φτωχούς γονείς. Εμάθε τα πρώτα γράμματα στο Δημ. σχολείο του χωριού του. Εν συνεχεία φοίτησε στο Σχολαρχείο Δερβιζιάνων όπου διακρίθηκε για τη φιλομάθειά του και τον αέρα ηθικό του χαρακτήρα.

Διορίστηκε δάσκαλος στα Λέοβα για ένα χρόνο. Επειτα υπηρέτησε στην Αρδωση και το Δρογοβέτσι (Ελαφο) και εν συνεχεία επί 38 ολόκληρα χρόνια στο χωριό του τα Δερβιζιάνια πάντοτε ως Δ/ντής του Δημ. σχολείου και πολλές φορές και ως Δ/ντής του Σχολαρχείου, μέχρι τη συνταξιοδότησή του. Ετυχε διετούς μετεκπαιδευσεως.

Στα 45 περίπου χρόνια της Δημ. υπηρεσίας του ανέπτυξε πλουσιωτάτη εσωσχολική και εξωσχολική δράση σε βαθμό που ο Επιθεωρητής Σφίγκας σε εγκύκλιό του έγραφε: "Θέλω δασκάλους σαν τον Ευσταθίου".

Διεκρίνετο για τον αυστηρό ηθικό του χαρακτήρα και ακάματη δραστηριότητά του σε όλους τους τομείς.

Πράος, με το γλυκό λόγο στο στόμα, αδέκαστος κριτής και προπαντός συμβιβαστής, τέλειος δάσκαλος και οικογενειάρχης αλλά και ΠΑΤΡΙΔΟΛΑΤΡΗΣ.

Προσπαθούσε να δη-

μιουργήσει καλύτερες συνθήκες ζωής για τους συμπατριώτες του.

Ενδεικτικά αναφέρουμε:

1. Ιδρύσε το Ταμείο Αλληλοβοήθειας των κοινοτήτων Δερβιζιάνων Γεωργιάνων το 1920, από το οποίο εξυμνηρήθηκαν πανοιστρόπως πολλοί κάτοικοι και κατασκευάσθηκαν πολλά μικρά κοινωφελή έργα τα οποία και θα αναφέρουμε στη συνέχεια.

2. Ιδρύσε επίσης το 1920 - 1940 τον Σύνδεσμο Κοινοτήτων Λάκκας Σουλιού Η ΚΙΑΦΑ με έδρα τα Δερβιζιάνια, δια του οποίου επέτυχε την επίλυση πολλών προβλημάτων της περιοχής (κατασκευή δρόμων, γεφυρών, τοποθέτηση ορφανών σε διάφορα οικοτροφεία της χώρας, αποστολή καλαμποκιού στη δοκιμαζόμενη από την πείνα περιοχή με μειωμένη

τιμή, ίδρυση της κοινότητας Αρδωσης, επάνδρωση των τοπικών αρχών με υπαλλήλους, αλληλογραφία με τους ξενητεμένους συμπατριώτες μας στην Αμερική, Καναδά, Ρουμανία, Σμύρνη, Κάιρο, Αλεξάνδρεια κ.λ.π.).

3. Με το Σχολικό Συνεταιρισμό δημιούργησε φυτώριο οπωροφόρων δένδρων και τροφοδότησε όλη τη γύρω περιοχή. Δευδοφύτευσε το πευκοδάσος στην κορυφή του χωριού και συνετέλεσε στη δασική προστασία και αποπεράτωση του υπό του Δασαρχείου.

4. Επιδιόρθωσε το παλιό Δημ. σχολείο και ανέγειρε νέες αίθουσες και κατοικία δασκάλου.

5. Εβοήθησε παντοιοστολή καλαμποκιού στη δοκιμαζόμενη από την πείνα περιοχή με μειωμένη

Συνέχεια στην 4η σελίδα

ΓΙΑΤΡΟΙ

ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΣ ΣΙΟΥΤΗΣ

Ο μοναδικός Λακκιώτης γιατρός
Μικροβιολόγος
28ης Οκτωβρίου 31 τηλ. 32778

ΣΤΡΑΤΗΣ ΝΙΚΟΣ

Ιατρός Παθολόγος
Χαρ. Τρικούπη 2 - Ιωάννινα τηλ. 71108

ΑΘΑΝΑΣΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

Ιατρός Παθολόγος - Ρευματολόγος
Κασιμήτρου 2
Ιωάννινα τηλ. 25309

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Β. ΔΕΡΕΚΑΣ

Ειδικός Καρδιολόγος
Ειδικός σε υπερήχους καρδιάς
* Έγχρωμο DOPPLER καρδιάς
* Υπερηχογράφημα καρδιάς
* Ακτινοσκοπικός έλεγχος
* Τεστ κόπωσης

Συμβεβλημένος με τα ασφαλιστικά ταμεία
Κ. Φρόντζου 7 - Ιωάννινα
Τηλ. Ιατρείου 25050 - Τηλ. Οικίας 75566

ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ

Ειδικός Παθολόγος
Ειδικευμένος σε γαστρική Παθολογική Κλινική μετεκπαιδευμένος στους υπέρηχους.
Εκτελούνται υπερηχογραφήματα
Σύμβαση με όλα τα ταμεία
Δέχεται 9-1 το πρωί και 6-8 το απόγευμα
Μουλαίμιο 5 (Δίπλα στον ΟΤΕ)
Τηλ. 71292 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Κυκλοφόρησε το νέο βιβλίο του Σπύρου Μαρκόπουλου με τίτλο: "Η λατρεία της Παναγίας και η ζωή των κατοίκων του χωριού Αχλαδέας (Τόσκεσι) Λάκκας Σουλιού".

Διατίθεται στα παντοπωλεία του χωριού Αχλαδέας: α) Μήτσος Ράδης, β) Λάμπρος Τσέλιος.

Στο καφέ μπαρ "ΤΣΟΚΑΝΗ" Απόστολο Κόλλα στην κεντρική πλατεία στα Γιάννινα.

Στα βιβλιοπωλεία: Δωδώνη και Κ. Κωνή Ιωάννινα.

ΤΟ ΑΙΝΙΓΜΑ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΙΑ

Διήγηση του Αναστ. Σιούλα

Δεν θέλει πολλά παρακάλια ο Μπαρμπα - Τάσος για να σου εξιστορήσει κάποιο γεγονός.

Η διήγησή του είναι απλή κατανοητή. Ποτέ δε θα σου πει τίποτε παραπάνω ή παρακάτω όσες φορές κι αν σου διηγηθεί την ίδια ιστορία.

Από τα πολλά που είχα ακούσει και καταγράψει θα σας μεταφέρω το παρακάτω, που μέσα στην αλλοτρίωση του χρόνου υπάρχει κρυμμένη και η αλήθεια.

- Κάποτε, τις είδε, πόσα χρόνια πριν κι απ' το Χριστό ακόμα, κάτω στα Γόρانا, Τρίκαστρο σάμα το λένε τώρα ήταν ένα μεγάλο βασίλειο. Εκείνι οι βασιλιάδες είχαν πλούτο πολύ, λένε πως μάζευαν από ζωντανούς και πεθαμένους. Νααά! το φλουρί νααά! το χρυσό. Τι γουρούνια με εφτά χρυσά γουρουνάκια είχαν, τι γελάδα χρυσή δε μολογιέται το έχος τους.

Τα έκρυβαν σε μυστικό παλάτι, που οι πόρτες έκλειναν μόνες τους.

Ξένος δε ζήγωνε, μα ούτε και ντόπιος.

Δε θυμέμια να μολογιέται το όνομα του βασιλιά που είχε μακρά ένα ελαφάκι. Οπου πάανε αυτός κοντά το λαφάκι.

Τι τούρθε μια μέρα ρωτάει ένα σοφό γέροντα του παλατιού - πότε λες γέρο - σοφέ να μεγαλώσει το ελάφι μου και να φτάει τ' άλλα;. Σε δυό - τρία χρόνια βασιλιά μου", τούεπε αυτός. Δεν τ' άρεσε η κουβέντα του σοφού. Κάλεσε τότενες κάμποσους γνωστικούς και τους ρώταε το ίδιο. Τούελε ο καθένας τα δικά του άλλος για πρωτόγαλα, άλλος για αμαλαγιά και τέτοια. Διάβηκε κι ένας ζητιάνος. Τι κάθεστε έτσι μαρ; τους λέει. Ιτσιου κρίσει αυτοί. Καμιά φορά του λέει ένας το και το.

Θα πάω εγώ να του πω είπε, πότε θα μεγαλώσει το λαφάκι.

Τι θέλει τούτος; ρώτασε ο βασιλιάς. Ηρθε για το λαφάκι τούεπαν.

Τον κοίταξε αυτός πουθ' είσαι; τον ρώτησε. Απ' το μεγάλο Κάστρο τ' απάντησε.

Τώρα ποιά κάστρο ήταν, δεν ξέρω, μπορεί κι απ' το Καστρί το δικό μας, μπορεί κι απ' τον Παντοκράτορα.

- Το γλέπω τούτο το λαφάκι του λέει;

- Το γλέπω τούπε κι αυτός.

Για πεμ' τ' λέει πότε θα μεγαλώσ' κι αυτό να γέν' σαν τ' άλλα;

Συλοίσκε λίγο ο ζητιάνος. Να σ' πω βασιλιά μ' τούεπε. 'Αν βρέξει ο Μάρτης δώδεκα, ο Απρίλης πέντε έξη κι ο Μάης σαν τρεις τέσσερες το ελαφάκι θα την περάσει την ελαφίνα".

Αυτή είναι απάντηση είπε ο βασιλιάς και πήρε το ζητιάνο για σύμβουλό του στο παλάτι.

Από τότε και μέχρι σήμερα τη λέμε κι εμείς αυτή την παροιμία.

E.K.

Η ΤΡΙΑΝΔΡΙΑ ΤΟΥ ΤΟΣΚΕΣΙΟΥ (ΓΟΥΣΙΑ - ΤΖΕΚΟΣ, ΑΛΕΞΙΟΣ ΖΗΚΟΣ, ΠΑΝΝΑΚΗ ΡΑΔΗ)

Συνέχεια από την 2η σελίδα και Πλατανούσας Ελληνες πατριώτες τους οδηγούν στην αντίπερα όχθη. Βρίσκονται τώρα στην ελεύθερη Ελλάδα. Η περιπέτεια συνεχίζεται με αποτέλεσμα να αράξουν Βραχώρι (Αγρίνιο).

Εδώ βρίσκουν έναν διαφορετικό τρόπο και ένα αλλοιότιμο ρυθμό ζωής. Από την πρώτη μέρα συναντούν σκληρή πραγματικότητα. Πουθενά ζεστασιά, και ξάστερη μέρα, ούτε στον ήλιο μοίρα. Αρβασίτητα τους βασάνιζε μέρα - νύχτα και η διαφθορά τους προμήνυε μέλλον σκοτεινό. Ρογιάστηκαν στα καλύβια και στο Αγγελόκαστρο του Αγρινίου. Μέσα στην καφτή ανάσα του καλοκαιριού και στην ανυπόφορη λάσπη του χειμώνα, ασχολούνταν με αγροτικές δουλειές, αμάθητοι σε τέτοιο τόπο. Τις ώρες της ξεκούρασης αγνάντευαν τα βουνά της πατρίδας

τους και έπαιζαν και ξανάπαιζαν με τις αναμνήσεις του παρελθόντος και νοσταλγούντες τη γλυκιά του γυρισμού τους μέρα.

"Αλλαι αι βουλαί ανθρώπων άλλα δε Θεός κελεύει".

Ο Γιαννάκης Ράδης πήρε το δρόμο του μισομίου. Της ξενιτιάς το δρόμο.

Ω παιδιά μου ορφανά σκορπισμένα εδώ και εκεί. Επέστρεψε το 1913. Πέθανε το 1928.

Ο Αλέξιος Κ. Ζήκος κατηγορήθηκε και πέρασε δικαστήριο. Δε γλύτωσε από της φυλακής τα σίδερα. Πέθανε στις υγρές και ανήλιες φυλακές της Λευκάδος έχοντας στη θύμησή του το μικρό του παιδί Δημήτρη. Ο Γούσιος Τζέκος παρέμεινε εργαζόμενος με υπομονή καρτερική.

Επέστρεψε το 1912 με την αρχή του πολέμου. Τον ενθυμούμαι. Ένα κουφάρι δύο μέτρα, που μέσα εκεί φώλιαζε καρδιά λεο-

νταρίσια. Φωνή βροντερή.

Ήταν ψάλης. Πέρασε τις στερνές του μέρες πύτωχα. Πέθανε στην ψάθα. Η τριανδρία του Τοσκεσιού ήρθε σε σύγκρουση με το κατεστημένο της εποχής εκείνης.

Αποτέλεσμα: Ο Μιλτιάδης να ξεκουμπισθεί άμεσα από το Τόσκεσι (μυρίε μπαρούτι) και να καταχωνιαστεί αργότερα στην Αθήνα.

Ο νέος ενοικιαστής Γούλα Σταμάτης από την Αρτσίστα Ζαγορίου έδειξε κατανόηση. Πάντοτε μιλίχιος και βολικός. Ο φόβος φυλάει τα έρημα.

Κανένα άλλο όνομα δεν έδωσε περισσότερο τους Τοσκεσίτες όσο τα ονόματα αυτής της τριανδρίας. Μεγάλοι πατριώτες. Διοχέτευσαν τη φλόγα της νιότης τους σε μια και μόνη κατεύθυνση. Στο λυτρωμό του Τοσκεσιού και το πέτυχαν. Μεγάλη τους η προσφορά. Σφράγισαν την ευχή τους.

Ο ΘΗΣΑΥΡΟΣ ΤΗΣ ΚΑΡΣΕΛΑΣ

Συνέχεια από την 3η σελίδα και να μάθουν γράμματα και να γίνουν σήμερα παραγωγικά στοιχεία στην περιοχή. Τον θυμούνται με σεβασμό και ευγνωμοσύνη.

6. Μετείχε στην εκστρατεία του 1922-23 με το βαθμό του Επιλοχία μέχρι το Σαγγάριο όπου και ετραυματίσθηκε παρασημοφορηθείς.

7. Εντάχθηκε στον ΕΔΕΣ ως Διαφωτιστής και Δάσκαλος εκτελώντας ταυτόχρονα και χρέη Επιθεωρητού στη Λάκκα Σουλίου με Γενικό Επιθεωρητή τον συμπατριώτη μας Ιωάννη Αρχιμανδρίτη από το Λιβάχοβο.

8. Επικεφαλής συνεργείου έκανε την απογραφή των συμμοριοπληκτών και μας άφησε πολύτιμα στοιχεία για τον πληθυσμό της περιοχής.

9. Συνέλεξε λαογραφικά στοιχεία για τα ήθη και έθιμα του τόπου μας.

10. Συνελήφθη από τους

Γερμανούς το 1943 μαζί με τα παιδιά του Χαρίλαο και Παύλο και φυλακίστηκε στην Παλαιά Ζωσιμαία Σχολή, όπου έζησε πέντε μήνες με απάνθρωπες συνθήκες. Εκεί κλωνίστηκε ανεπανόρθωτα η υγεία του. Αποφυλακίστηκε με επέμβαση του Μητροπολίτη τότε Σπυριδωνα, με τον οποίο είχε στενότερες σχέσεις.

11. Τέλος υπήρξε τέλειος οικογενειάρχης και

ευτύχησε ν' αφήσει πίσω του έξι καταξιωμένα στην κοινωνία παιδιά του και πολλά εγγόνια.

Και ας αναλογισθεί ο αναγνώστης ποιά εποχή και κάτω από ποιές οικονομικές και κοινωνικές συνθήκες ανάλωσε την ζωή του, για το καλό της ιδιότητας του πατρίδας, την οποία δεν αποχωρίστηκε μέχρι το θάνατό του το 1965.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΨΥΓΕΙΩΝ - ΜΕΤΑΛΛΙΚΑ ΕΠΙΠΛΑ ΚΑΙ ΣΚΕΥΗ
ΤΑΚΗΣ ΙΩΑΝΝΟΥ
ΑΝΑΤΟΛΗ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΙΠΛΟΥ ΗΠΕΙΡΟΥ
ΘΩΜΑΣ ΠΕΠΟΝΗΣ
Φ. ΤΖΑΒΕΛΛΑ 14 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΑΝΑΤΟΙ

✓ Πέθανε στο σπίτι του ο ιερέας Ιωάννης Νίκας αφού πλησίαζε πλέον τα εκατό του.

Ο μακαριστός Παπαγιάννης υπήρξε υποδειγματικός στα ηρωικά του καθήκοντα. Εργατικός, λιτοδίαιτος και πάνω απ' όλα δίκαιος και απόλυτος.

Η ασκητική του μορφή, η πραότητα και η σεμνότητά του μέσα στον ναό σου δημιουργούσαν την εντύπωση, πως κάποιος άγιος ξέφυγε από τις τοχογραφίες και ιερουργούσε.

Μιλούσε πάντα με λόγια σοφά, μετρημένα. Πριν από τρία περίπου χρόνια είχα την ευκαιρία να κουβεντιάσω μαζί του. Τα όσα άκουσα ήταν απειροελάχιστα από τη ζωτική ιστορία που κουβαλούσε μαζί του. Τον ευγνωμόνα για τις ωραίες συμβουλές του.

Συλλυπούμαι την οικογένειά του.

E.K.

✓ Στην Ελαφο όπου τα τελευταία χρόνια της ζωής της έμενε κοντά στην κόρη της Ιωάννα πέθανε η Βαρβάρα Αναστ. Δημακοπούλου - Νάστα κι ετάφη στο χωριό της τους Γεωργάνους.

Πλήρης ημερών στα ενενήντα εννιά της χρόνια άφησε πίσω παιδιά, εγγόνια, δισέγγονα.

Η "α" συλλυπείται την κόρη της Ελένη και το γαμπρό της Γιώργο Τράσο καθώς και όλους τους δικούς της.

✓ Γύρισε τον κόσμο όλο όργωσε κυριολεκτικά την Ευρώπη. Από μικρός πάνω στο τιμόνι, επαγγελματίας οδηγός από τους λίγους, ούτε γρατσουνιά δεν έπαθε στα μακρινά και δύσκολα ταξίδια του.

Η μοίρα όμως τόδελε να πάει απ' τ' αυτοκίνητό του εδώ εδω απ' το σπίτι του κοντά στη γυναίκα του και στα παιδιά του και ήταν μόνο 48 χρονών ο φίλος και καλός πατριώτης μας Ευριδοθένης Κων. Μπούνας από το Σιστρούνι.

Τον κλάψαμε όλοι, σε όλους θα μας λείψει κυρίως όμως θα λείψει στους χαροκαμένους γονείς, στην γυναίκα του Λίτσα και στα δυό παιδιά του.

Ακωνία σου η μνήμη φίλε Ευριδοθένη.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Ο Λαογραφικός Πολιτιστικός Σύλλογος Αχλαδέας ευχαρίστησε θερμά την κ. Λαμπρινή Νικ. Ράδη για την προσφορά στο σύλλογό μας ποσού είκοσι χιλιάδων δραχμών (20.000) στη μνήμη του συζύγου της Νικολάου.

ΓΑΛΑΚΤΟΚΟΜΙΚΑ - ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΑ
ΠΡΟΪΟΝΤΑ
ΚΑΡΑΛΗΣ
ΠΕΤΡΑ ΦΙΛΙΠΠΙΑΔΑΣ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΕΙΟ
ΒΑΣ. Λ. ΚΟΛΛΙΑ
Πυρσινέλλα 3 Ιωάννινα

Κουβεντούλα με τους πατριώτες μας

Το Μέγα Πάσχα είναι γιορτή αγάπης, είναι κοσμαντάμωμα. Έχει ξεχωριστή νοσταλγία ο ξενιτεμένος για τον τόπο του, για τον κόσμο του.

Ο φυλακισμένος δεν επιθυμεί την απόλυσή του μισοσάρακοστα παρά προτιμάει λίγες ακόμα μέρες στο κελί αρκεί να απολυθεί το Πάσχα.

Βρεθήκαμε ανάμεσα σε φίλους και συγγενείς τούτες τις άγιες ημέρες και κάναμε κουβέντα μαζί τους.

Από την φαντασμαγορική Νέα Υόρκη της Αμερικής βρεθήκαμε στα πάτρια, άγια χώματα του χωριού του ο Κώστας Γρηγ. Μάρκος.

Σαφνιάστηκε σαν άκουσε τα κυπριά και τα τραγούδια του Λαζάρου στη γειτονιά του. Ετρεξε να μας προυπαντίσει με τη βιντεοκάμερα στο χέρι.

Πλησιάσαμε, αγκαλιαστήκαμε, φιληθήκαμε, βούρκωσαν τα μάτια του Κωστάκη. Ερμη ξενιτιά πως καταντάς τον άνθρωπο...

Καλά λέει και το τραγούδι "Την ξενιτιά, την ορφανιά, το θάνατο και αρρώστια τα τέσσερα τα ζύγισαν... Βαρύτερη είν' η ξενιτιά βαρύτερα τα ξένα".

Με το βλέμμα καρφωμένο στο καλάνι με τ' αυγά, κι ενώ αφηρημένα σιγοτραγουδάγε το "Λάζαρο" μαζί μας, έφερε σε λίγα λεπτά όλα τη ζωή του γύρω το στερνοπαίδι του Γληγόρη ο Κωστάκης. Ύστερα ξεχώρισε ένα χαρτονόμισμα απ' τα πολλά που έβγαλε απ' τη τσέπη του και το απόθεσε στο καλάνι.

"Ετσι για το καλό" είπα και για ν' αλλάξει κουβέντα "θα δώσω την κασέτα στο Ελληνικό κανάλι της TV στην Αμερική ν' ακούσουν κι εκεί το Λάζαρο"...

Και του χρόνου σου ευχόμαστε παληκάρι μας να σε ξαναδούμε να τα ξαναπούμε.

Αγκυρα έριξε για λίγες μέρες το καλοταξίδιο βαπόρι που πάει και φέρει το φίλο μας το Γιώργο Κατούρα στα τέρματα του κόσμου. Με την ευκαιρία αυτή ήρθε το καλό μας πατριωτικό κονιά στους δικούς του, Πάσχα βλέπετε. Τον συνόδευσε στην πατρική γη και η λιγερόκορμη κόρη του που μας κατέπληξε με την ευγένειά της και την ομορφιά της.

Συνετός και ευχάριστος στην κουβέντα ο φίλος μας ο Γιώργος ρώτησε να μάθει για

το σύλλογο, τις εργασίες του, τις προοπτικές του. Μας συνεχώρη για την έκδοση της "ΦΩΝΗΣ". Δεν τη διαβάζω απλώς τη μελετώ μας είπα και κάθε φορά την περιμένει με αγωνία για να τον συντροφεύει στα μακρινά ταξίδια του.

Αγαπητέ μας Γιώργο η σκέψη μας είναι πάντα κοντά σου. Σου ευχόμαστε καλά ταξίδια.

Ήταν αδύνατο να περάσεις τις γιορτές στο χωριό χωρίς να επισκεφτείς το σεβαστό, αγνό πατριώτη Γιώργο Τράσο μιας κι αυτός βρισκόταν τούτες τις άγιες ημέρες στο πατρικό του πιστός στο ραντεβού της Πασκαλιάς.

Κουβεντιάσαμε για πολλά, γυρίσαμε το χρόνο πίσω, λο-

γοπιάκαμε όλους τους "μεγάλους" από Τσουόμπο σε Τρασσαίους, σε Περικλή Κώστη, Μήτσιο Σιούλα, Παπαδημήτρη, Τσιτάκη, Παπαγιάννη κ.α.

Ο κυρ Γιώργης ζούσε κάθε λεπτό της διήγησής του κι εγώ ρουφούσα τα λόγια του και μιας κατά πολύ νεώτερός του έπλαθα με τη δική μου φαντασία σκηνές ολότρελες δικές μου.

Σεχαστήκαμε με κουβέντα και ρακί όποιο η καρπάνα τ' Αινικίδα σήμανε εσπερινό.

Και του χρόνου καλοπροαίρετε και καλόγνωμε γέροντα και συμπαθάμε για τούτο το τελευταίο. Ξέρω το πόσο νέος αισθάνεσαι.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

"Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ"

Διάβασα με ενδιαφέρον και πολλή προσοχή το βιβλίο που έγραψε ο δάσκαλος κ. Σπύρος Μαρκόπουλος Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ (Αχλαδέας - Τόσκεσι).

Νομίζω πως το βιβλίο είναι χρήσιμο όχι μονάχα για τους σημερινούς αναγνώστες αλλά και για κάθε αναγνώστη που στο μέλλον ασχοληθεί με την συγγραφή παρόμοιων βιβλίων.

Γνώρισα τον κ. Σπύρο Μαρκόπουλο το 1948 για μικρό χρονικό διάστημα όταν ήμουνα μαθητής πρώτης τάξεως Γυμνασίου Παραμυθιάς.

Στην Καλούτση των Ιωαννίνων τότε επ' αρκετών ωρών μου έκανε δωρεάν φροντιστήριο Αρχαία, Νέα, Συνακτικό, Γραμματική Τζαρτζάνου όπου του χροστά μεγάλη ευγνωμοσύνη.

Είμαι εις θέσιν κατόπιν τούτων να πω στον αναγνώστη τούτο, ότι διαβάσει θα είναι αλήθεια.

Είμαι βέβαιος ότι ο κ. Σπύρος Μαρκόπουλος αν ασχοληθεί να γράφει θα γίνει αύριο ένας συγγραφέας πανελλήνιως φήμις.

Ίσως σε κάποια αναλογία βέβαια κατά την γνώμη μου πάρει τη θέση του ΜΕΝΕΛΑΟΥ ΛΟΥΝΤΕΜΗ. Από τις πρώτες της κίβλας σελίδες Η ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ με συγκίνησε με κατέκτησε.

Αθήνα Απρίλιος 1993
Αλεξιάδης Ράδης
Από το χωριό Αχλαδέα (Τόσκεσι)

ΚΑΡΑΒΙΔΑΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

Γενικό εμπόριο - Ενοικιάσεις
τραπεζιών - καρεκλών
ΠΟΛΥΣΤΑΦΥΛΛΟ

"ΨΗΣΤΑΡΙΑ"

ΚΟΚΚΑΣ ΣΩΤΗΡΗΣ
ΔΩΔΩΝΗΣ 66 ΙΩΑΝΝΙΝΑ

Γυναίκες της Λάκκας Σούλι

ΓΡΑΦΕΙ Η ΤΖΕΜΗ - ΖΑΦΕΙΡΗ ΡΟΥΛΑ

Βαριά η κληρονομιά της γυναίκας Σουλιώτισσας!

Πως να σηκώσει στους ώμους της την λεβεντιά μιας Τζαβέλαινας, το θάρρος μιας Λένας Μπότσαρη;

Πως να σηκώσει ένα δοξασιμένο Ζάλογγο, και τόσα άλλα μεγαλουργήματα που συνθέτουν την γνωστή λαμπρή ιστορία τους.

Πως ν' ανταποκριθεί;

Σ' αυτή λοιπόν την τόσο βαριά κληρονομιά φρόντισε να παίξει και κάποιο ρόλο η φύση. Τα τραχεία χιονισμένα βουνά να στέκουν περήφανα και ίσια, οι σκληροί δύσβατοι δρόμοι, το κρύο και γενικά οι αντίξοες καιρικές συνθήκες την ατσάλωσε και δημιούργησε αυτό το δυνατό χαρακτήρα, την έκανε περήφανη και δυναμική. Δεν αναφέρομαι φυσικά στις γυναίκες επιστήμονες ή και σ' εκείνες που δεν ζουν μόνιμα σ' αυτά τα μέρη και ως με συγκωρῶσουν. Όμως εκείνες -αν και ίσως με πολύ κόπο- πήραν το χαρτί τους και έφυγαν, βρίσκοντας έτσι το δρόμο τους, πονούν σίγουρα τον τόπο τους, τον νοιάζονται, τον βλέπουν

όμως μόνο κάθε καλοκαίρι ή στις γιορτές και φυσικά με άλλη διάθεση.

Μιλώ για εκείνες που έμειναν! Κι αυτό είναι σημαντικό. "Ετσι η τύχη τόθελε" απαντούν απλά σ' όποιους τις ρωτά, οι παλιές. Οι παλιές, οι μεγαλύτερες, οι γερόντισσες, που όταν σε κοιτούν στα μάτια νοιώθεις την ψυχή σου ν' εξαγνίζεται και ν' ανεβαίνεις, ν' ανεβαίνεις!!! Και τι δεν έχουν να σου πουν αυτές οι γυναίκες που είναι μάνες, αδερφές, γυναίκες, ισάξιες σύντροφοι των ανδρών τους από ένστικτο και αγάπη, όχι από όποια φεμινιστικά σχολεία.

Σου μιλούν, απλά ζεστά, ήρεμα και την άλλη στιγμή τραχεία, σκληρά, επιτιμητικά!!!

Η έκφραση στο πρόσωπο του εναλλάσσεται συχνά, όπως και ο καιρός του τόπου που ρίζωσαν και βιώνουν. Και τι δεν έχουν να σου πουν για την δύσκολη ζωή τους, από τη στάλα - κάρβουνου που κράταγαν στη κόβωλη για να σώσουν της επόμενης μέρας τη φωτιά, για ν' αναστήσουν τα μωρά παιδιά τους, να ζεστάνουν τα ρούχα του άνδρα τους, για να φτιάξουν το φαί, το ξεγόνιμα

των παιδιών τους χωρίς γιατρό με μόνη βοήθεια την Παναγιά - μάνα.

Δουλειά! Τυραννία! Όπως τη χαρακτηρίζουν που όμως σ' όλες δίνει τη χαρά της προσφοράς!

Οι πιο νέες τις ακολουθούν, το ίδιο γρήγορες και καμαρωτές. Οι συνθήκες βελτιώθηκαν κάπως γι' αυτές. Ακολουθούν λοιπόν τις γεροντότερες με αγάπη, σεβασμό και δέος, μαθαίνοντας από τις καθημερινές ιστορίες που ακούν να λέγονται.

Πιο μαλακά αναθρεμμένες τούτες με δυο αράδες γράμματα περισσότερα, τρέμουν από φόβο αλλά και επιθυμούν την σύγκριση. Συναγωνίζονται η μία την άλλη, ποιά θάζει τον καλύτερο μαθητή, το καλύτερο εργόχειρο, την καλύτερη σοδειά, τον αυλόκηπο με τα όμορφα λουλούδια, για την ξεκούραση της φαμελιάς της ελπίζοντας, στον καλό λόγο της αναγνώρισης, το παίξιμο δηλαδή της μάνας - πεθεράς όπως και στην αναγνώριση των γειτόνων, που είναι για εκείνη το καλύτερο δίπλωμα σαν να το πήρε από το μεγαλύτερο σχολείο.

Οι γυναίκες αυτές τόσο διαφορετικές από μας δεν χρειάζονται προστάγματα για να ενεργοποιηθούν στη ζωή, δεν έχασαν το χρόνο τους στο τέλμα του βολέματος, οι γυναίκες εκείνες είναι συνέχεια στρατευμένες, είναι συνέχεια σ' επιφυλακή άξιοι συνεχιστές των γυναικών προγόνων τους.

Σ' αυτές τις γυναίκες εμείς της πόλης πρέπει να σκύβουμε ταπεινά το κεφάλι.

Αισθάνθηκα την ανάγκη να τους απευθύνω ένα θερμό ευχαριστώ για όσα μου έμαθαν να βλέπω, να καταλαβαίνω και να αγαπώ.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Τα δένδρα θέλουν συντροφιά και ευδοκούν καλύτερα όταν είναι παρέα. Συναγωνίζονται ποιά θα γίνει ψηλότερο και θα έχει παρουσιαστικό ευπρεπέστερο.

Όταν νιώσουν και την περίθαλψη ανθρώπινου χεριού τότε είναι που είναι ανοιχτός ο στίβος προόδου και ευμερίας κάθε φυτικής ύπαρξης. Το αντίθετο συμβαίνει όταν απουσιάζει το ανθρώπινο χέρι από το χώρο του φυτικού κόσμου. Ακόμα αν επιδράσει δυσμενώς ο άνθρωπος παράγων, θα έχει άσχημα αποτελέσματα το φυτικό βασίλειο του πλούτου, της φύσης που ο Θεός το έδωσε για όλο το ζωικό κι ανθρώπινο στοιχείο πάνω στη γη.

Τα φτελιάδια ξεράθηκαν πριν λίγα χρόνια από την επίδραση του Τσερνομπίλ. Από την ανομβρία, τον κακό χειμώνα το άσχημο καλοκαίρι τις δύσκολες καιρικές συνθήκες έκαναν και απώλεσε ο τόπος την ντυμασιά του.

Στη δεκαετία του 1950 πολλοί κάτοικοι του χωριού Αχλαδέα μετανάστευσαν στις πόλεις. Οι ελιές οι θακούφι-κες στην "Ελιά του Τζιόγκα" έχασαν την παρέα τους. Τα γιδοπρόβατα που ξαπόσταγαν στον ίσκιο τους έγιναν άφαντα χωρίς να το καταλάβουν. Τα σχολαρούδια που μάζευαν τον ελαιόκαρπο ξεμάκρυναν, δεν συντροφιάζονταν, δεν παίζουν μαζί τους. Βάλαμο παρηγοριάς δεν υπάρχει στις γέριες αιωνόβιες ελιές. Όλες στέγνωσαν από τη στενοχώρια τους. Πεντακόσιες οκάδες ελαιόκαρπο κατέβαζε κάθε χινόπωρο και διαφόρευαν οι εκκλησίες του χωριού. Εκαιε ακοίμητα το καντηλάκι σε κάθε εκκλησία, σε κάθε εικόνα του χωριού.

Τώρα έμειναν τα ξεράδια, ορθά άχαρα, σκελετοί που σκορπούν το φόβο, τη λύπη, τον στεναγμό.

Αυτό το κατάντημα, αυτή την ανάγκη διείδε ένα νέο μέλος του Δ.Σ. του Συλλόγου Αχλαδέας ο Γιάννης Σιούλας και υλοποίησε την ιδέα της δένδροφύτευσης με λίγες ελιές στην "Ελιά του Τζιόγκα".

Ναι! μόνος του τις προμήθευσε από τα φυτώρια, τις μετέφερε με σπλαχνικό πόνο και ντέρτι μέχρι τον τόπο του προορισμού! Την επομένη μέλη του Δ.Σ., όρθωσαν τα ωραία δένδρα της ειρήνης στο πλαί του Τζιόγκα.

Απαλά, απαλά τα χάιδεψε το αγέρι κι άλλαξαν όψεις τα χλοερά φύλλα τους, πότε πράσινα ανοιχτά, πότε γκριζα, και πότε χρώματα απαλά, σαν το ανάλαφρο θαλασσινό κύμα.

Δεν το πίστευαν πως θρίσκονταν ανάμεσα σε κέδρους, σε πλατύφυλλες κουμαριές, σε σκληρά πουρνάρια, σε γυμνά πλατάνια, γιατί ήταν και σημαδιακή χρονιάρα μέρα. Ήταν Κυριακή. Κυριακή του Θωμά.

Η επιβίωση, και προκοπή απομένει τώρα σε σένα προβατιάρη με το μπακάτι τα πρόβατα, την γοργοπόδαρη κατσίκα. Αν θέλεις προστάτεψε τις μικρές νυφούλες, τις ευλογημένες ελιές.

Όσο να πάρουν το αγάστημα να μας χαιρετάν από ψηλά κι εμείς να τις καμαρώνουμε, όχι για τον καρπό πια, αλλά για την ομορφιά, την παράδοση της "Ελιάς του Τζιόγκα" να μας θυμίζει κείνο τον συγκινητικό στίχο:

"Εδώ στον ίσκιο μου από κάτω ήρθε ο Χριστός να αναπαυθεί κι ακούστηκε η γλυκεριά λαλιά του λίγο προτού να σταυρωθεί".

ΣΤΗΛΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΩΝ

Από τους παρακάτω συμπατριώτες λάβαμε τις συνδρομές τους και τους ευχαριστούμε πολύ:

- Μάρκος Ναπολέον Χρηστ. Αχλαδέα 1000
- Σκουλίκας Βασίλ. Δημ. Αθήνα 3000
- Παππάς Αναστάσιος Αθήνα 2000
- Παππάς Βασίλ. Αθήνα 2000
- Σκουλίκας Αλέξιος Αθήνα 2000
- Κόλλιας Παναγιώτης Δημ. Αθήνα 1000
- Παππά Ολγα - Σφονδύλη Αθήνα 1000
- Τσόγκα Αμαλία Αθήνα 1000
- Τράσσης Γεώργιος Αθήνα 5000
- Κόλλιας Θωμάς Βασ. Αθήνα 1000
- Κόλλιας Γεώργιος Βασ. Ιωάννινα 1000
- Κόλλια Ελένη - Παπαδημητρίου Ιωάννινα 1000
- Κατσούρας Γεώργιος Δημ. Αθήνα 5000
- Κοκκίνης Χρήστος Παλαιοχώρι 1000
- Μαρκόπουλος Μάρκος Αθήνα 5000
- Ρίζος Θεόδωρ. Αχλαδέα 5000
- Στέφος Αλέξανδρος Κ. Λίπτα 1000
- Βάββας Ελευθέριος Δερβίζιανα 1000
- Ξαξίρης Δημ. Αγρίνιο 5000
- Κιτσάκης Γιάννης Ιωάννινα 2000
- Ντακαλέτσης Βασίλειος ενταύθα 1000
- Δημάκης Δημήτριος Δερβίζιανα 1000
- Τσοκάνης Ιωάννης ενταύθα 1000
- Στόξης Δημήτριος Κοζάνη 2000
- Κεμάλης Λάμπρος Αθήνα 5000
- Βόγλης Γιώργος Αθήνα 5000
- Τζιμάκης Νικόλαος ιερέυς ενταύθα 1000
- Παππάς Δημήτριος ιερέυς Λεπιανά 1500
- Δήμας Πέτρος Τσερίτσιανα 2000
- Βακάλης Σωκράτης Τσερίτσιανα 1000
- Μπέλλου Μαρία ενταύθα 1000
- Τούσης Γεώργιος Θεριακήσιο 1000

ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ ΣΤΑ ΤΣΕΡΙΤΣΑΝΑ

Οι Τσερπισιανιώτες ξεφάντωσαν την ημέρα της Πρωτομαγιάς στην όμορφη πλατεία του χωριού δίπλα από την ιστορική βρύση.

Η αδελφότητα των Ιωαννίνων, που είχε και την πρωτοβουλία, προσέφερε αρνιά ψητά και ποτά και το ωραίο Δημοτικό συγκρότημα του Μπαναβά Λάμπρου και η ρεμπέτικη ορχήστρα του κατσαπ-ματος ΕΠΕΙΓΟΝΤΩΣ, της Σταματίας και του Χάρη ξεσπῶσε τους παρευρεθέντες πολλούς χωριανούς εξ Ιωαννίνων, όλους τους ντόπιους κατοίκους και πολλούς φίλους.

Το κέφι που επεκράτησε ήταν ανεπανάληπτο. Ασφαλώς το όμορφο τοπίο, η εξαιρετική περιποίηση από τα μέλη της αδελφότητας και τους διευθύνοντας το κοινοτικό κατήστημα, η ωραία πατροπαράδοτη μουσική δημιούργησαν μια ατμόσφαιρα που ενθουσίασαν όλους και περισσότερο τους φιλοξενούμενους μας.

Όταν δε ανοίχτηκαν και οι "πρεβέντες" με τις πίτες, τις τηγανίτες κι όλες εκείνες τις νοστιμιές, που έφεραν από τα σπίτια τους οι γυναίκες, η κατανάλωση των ονειροφαντασμών αυξήθηκε, ο χορός καλά κράτησε και το "κουτί" των οργανοπαίκτων γέμισε πενταχίλιαρα και χιλιάδικα. Μερικοί κουτσάθηκαν και σ' άλλους πονούν τα πόδια ακόμη. Ευχόμαστε περαστικά.

Αξίζουν δίκαιος έπαινος και συγχαρητήρια στην αδελφότητα Ιωαννίνων. Τέτοιες εκδηλώσεις ξα-ναζωντανεύουν το χωριό.

ΝΙΚΟΣ ΑΛΕΞΙΟΥ